

ย้อนรอย... 'เกษตรผสมผสาน'

รายงาน ในพื้นที่ส่วนพระองค์ ร.9

นับเป็นพระมหากษัตริย์คุณสูงสุด ที่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้อาจารย์และนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตปทุมธานี หรือมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (มทร.) ธัญบุรี ในปัจจุบัน ดำเนินโครงการเกษตรผสมผสานในพื้นที่ส่วนพระองค์ 50 ไร่ เพื่อเป็นสถานที่ฝึกทักษะประสบการณ์ของนักศึกษา วิจัยและพัฒนาด้านการเกษตรสำหรับคณาจารย์ ถือเป็นความภาคภูมิใจสูงสุดในชีวิตสำหรับนักศึกษาและคณาจารย์

อาจารย์ปรีชา ลามอ รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการพิเศษ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตปทุมธานี หนึ่งในผู้รับผิดชอบโครงการในขณะนั้น เล่าว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเห็นว่าการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพและความเป็นอยู่ของเกษตรกรนั้น จำเป็นต้องศึกษาทดลองและประยุกต์ใช้วิทยาการสมัยใหม่ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นนั้นๆ และเมื่อได้ผลเป็นที่น่าพอใจแล้วจึงเผยแพร่ส่งต่อไปยังเกษตรกรและประชาชนทั่วไป เพื่อการ

นี้พระองค์พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้อาจารย์และนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตปทุมธานี ได้ใช้พื้นที่ส่วนพระองค์ทดลองพระยาบันลือ จ.พระนครศรีอยุธยา ทำโครงการเพื่อประโยชน์แก่การศึกษาและหาแนวทางในการประกอบอาชีพเกษตรกรในลักษณะของเกษตรแบบผสมผสาน โดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ซึ่งได้ประสานการทำงานกับนายกวี อังศวานนท์ ผู้อำนวยการโครงการ

พัฒนาส่วนพระองค์ และนายอนิรุทธ์ ทินกร ณ อยุธยา ผู้จัดการส่วนงานบริหารโครงการพัฒนาส่วนพระองค์ในขณะนั้น

"ย้อนไปเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2542 อันเป็นมงคลที่ผม อาจารย์ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร ได้ลงพื้นที่เป็นครั้งแรก พบว่าเป็นพื้นที่ว่างเปล่า บางส่วนเต็มไปด้วยวัชพืช และมีอาคาร 2 ส่วนด้วยกัน คือ โรงสำหรับเก็บของและผลิตปลาที่ประทับ และได้จ้างคนในละแวกนั้นทำงานเพิ่มเติม แต่ยังไม่สามารถจัดการพื้นที่

ปรีชา ลามอ

ได้ทั้งหมด จึงได้ขอพระราชทานรถแทรกเตอร์จาก พระองค์ท่าน ซึ่งท่านก็ทรงเมตตาพระราชทานให้ 1 คัน สำหรับการปรับปรุงพื้นที่ เกษียณดินและใช้ ทำการเกษตร" อาจารย์ปรีชาเล่า

พื้นที่ส่วนพระองค์คลองพระยาบันลือแห่งนี้ เหมาะสมกับการทำการเกษตรแบบผสมผสาน มากกว่าการปลูกพืชเชิงเดี่ยว หรือปลูกเพียงแค่ว่า ชนิดเดียวบนพื้นที่ทั้งหมด เช่น การปลูกแปลง ผักคะน้า การทำไร่ข้าวโพด หรือไร่ถั่ว เป็นต้น เพราะหากเกิดโรคระบาดหรือแมลงศัตรูพืชจะ สร้างความเสียหายต่อพืชผลเหล่านั้นหมดทั้ง แปลงหรือทั้งไร่ได้ อีกทั้งพื้นที่โดยรอบเป็นนาข้าว ผู้ทำนาข้าวส่วนใหญ่จำเป็นต้องใช้สารเคมีฉีดพ่น นาข้าว เพราะมีแมลงศัตรูพืชเยอะมากที่มากัด กินหรือทำลายต้นข้าว ทำให้แมลงศัตรูพืชเข้ามา ในพื้นที่ส่วนพระองค์ ซึ่งอาจจะสร้างความเสียหายได้และอาจจำเป็นต้องใช้สารเคมีในการกำจัด แมลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริโภคและ ระบบนิเวศ จึงเลือกทำโครงการเกษตรผสมผสาน แบ่งส่วนในพื้นที่เพื่อทำการเกษตร เช่น ส่วนของ พืชไร่ พืชสำหรับอาหารสัตว์ ไม้ดอก ไม้ผล ไม้ ประดับ แปลงผักและพืชสมุนไพรต่างๆ รวมถึง การเลี้ยงปลา

ภายในโครงการได้ทำการขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ ประดับกว่า 40,000 ต้น เช่น ต้นเทียนทอง ออม เงิน พลุทอง พลุมรกต เข็มเศรษฐีมาเลเซีย ใบเงิน ใบทอง แก้ว กาบหอยแครง เป็นต้น ส่วนพืช สมุนไพรได้มีการปลูกกว่า 1,000 ต้น จำพวกขมิ้น ชัน ไพล เปราะหอม กระชายดำ และรางจืด ขณะที่ไม้ผลได้ปลูกทั้งกล้วย มะม่วง มะพร้าวน้ำหอม กระถัน ขนุน ฝรั่ง เป็นต้น ส่วนผักที่ปลูกส่วนใหญ่จะเป็นผักกางต้ง คะน้า แดงกวา บวบ และ ปลูกผักหวานโดยการปลูกแซมในบางพื้นที่ด้วย นอกจากนี้ยังได้ดำเนินโครงการอนุรักษ์พันธุกรรม

พืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริในสมเด็จพระ เทพรัตนาธิเบศร์ราชสุดยาฯ สยามบรมราชกุมารี ศึกษา การเจริญเติบโตของมะกอกน้ำมัน 4 สายพันธุ์ จากประเทศสเปน คือ Arbequina Comicaabra Hojiblanca และ Manzanillo ซึ่งพบว่าทั้ง 4 สาย พันธุ์นี้มีการเจริญเติบโตที่ใกล้เคียงกัน

จากนั้นได้แบ่งพื้นที่ประมาณ 6 ไร่ ชุดเป็นบ่อ สำหรับเลี้ยงปลาชนิดประมาณ 30,000 ตัว โดย อาหารที่ใช้เลี้ยงนั้นมี 2 แบบ อย่างแรกคือ กาก ถั่วเขียวจากโรงงานที่เหลือทิ้งจากกระบวนการ ผลิต ซึ่งช่วยลดต้นทุนค่าอาหารได้เป็นอย่างมาก และอาหารเม็ดทั่วไป ขณะเดียวกันยังเลี้ยงปลา ทับทิมในกระชังริมแม่น้ำเจ้าพระยากว่า 9,000 ตัว และปลานิลแดง พันธุ์จากวิทยาเขตปทุมธานี และวิทยาเขตกาฬสินธุ์ รวมทั้งปลานิลจิตรลดา ซึ่งพบว่า ปลานิลที่เลี้ยงในกระชังริมแม่น้ำนั้นจะ ไม่มีกลิ่นดินกลิ่นคาว เวลามาไปประกอบอาหาร เมื่อเทียบกับปลานิลที่เลี้ยงในบ่อดิน

ผลผลิตที่ได้จากโครงการ ทั้งพืชผัก ผลไม้ และปลาต่างๆ บางส่วนได้ส่งให้กับโครงการ พัฒนาส่วนพระองค์ อีกส่วนนำไปจัดจำหน่ายให้ กับชาวบ้านในพื้นที่ เพื่อนำรายได้มาหมุนเวียนใน โครงการต่อไป และอีกส่วนนำมาประกอบอาหาร สำหรับนักเรียนที่เข้าร่วมปฏิบัติงานในพื้นที่ ส่วนพันธุ์ไม้ที่ขยายพันธุ์แล้วบางส่วนได้บริจาคให้ กับหน่วยงานในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อนำไปใช้ตกแต่ง สถานที่ต่อไป

“กว่า 10 ปี บนพื้นที่ของพ่อหลวงรัชกาล ที่ 9 ที่เกิดขึ้นนี้ ถือเป็นความภูมิใจของพวกเขา เราชาวคณะเทคโนโลยีการเกษตร ที่ครั้งหนึ่ง มีโอกาสได้เข้าไปทำเกษตรผสมผสานในพื้นที่ ส่วนพระองค์ เป็นเกียรติอันสูงยิ่งแก่สถาบัน การศึกษา และจิตใจที่เกิดบนพื้นแผ่นดินไทย แผ่นดินของพ่อ” อาจารย์ปรีชากล่าวทิ้งท้าย